

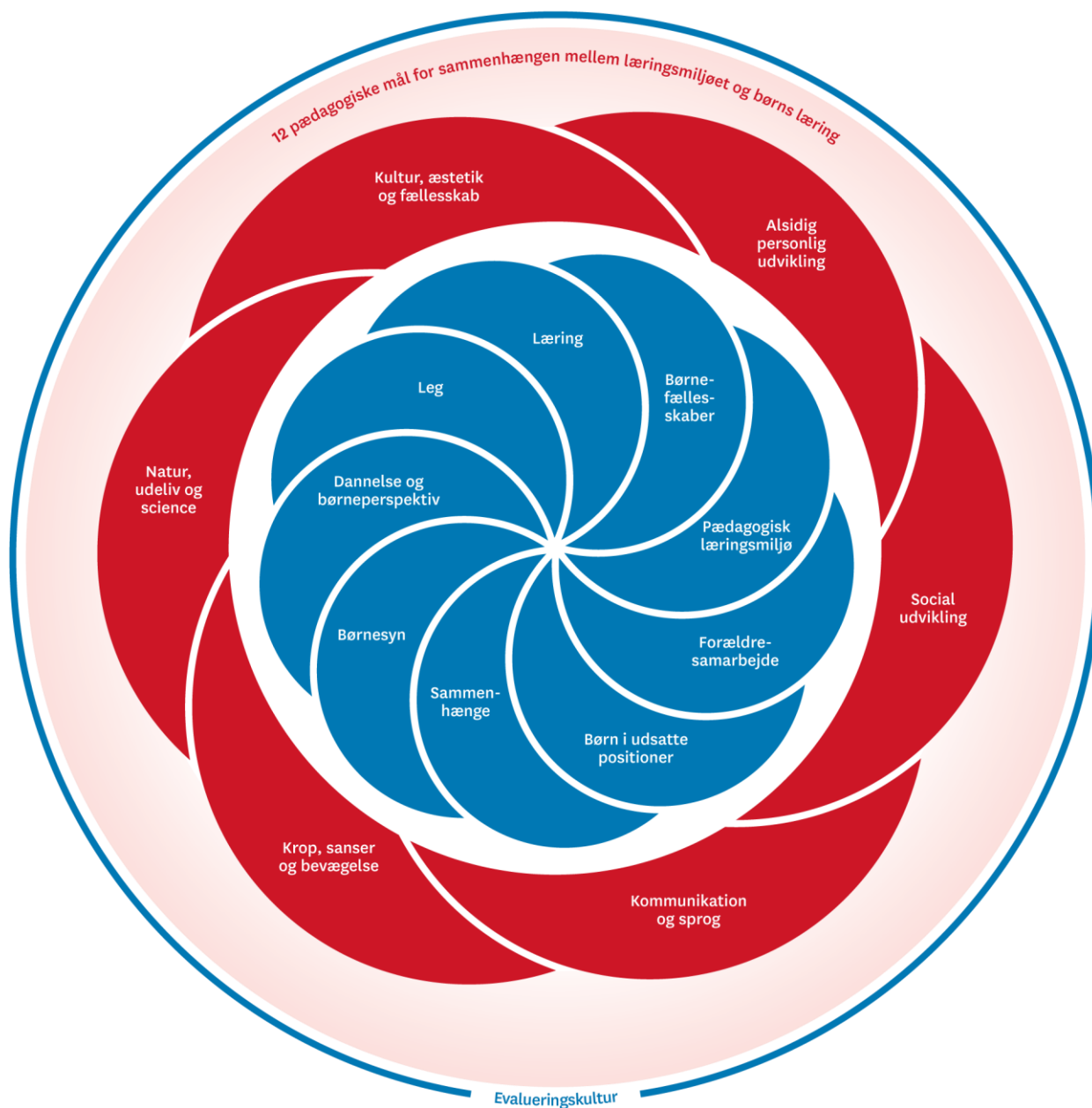
Pædagogisk læreplan for

Sct. Georgs gården vuggestue og børnehave

2024

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at

udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Sct. Georgs Gårdens vuggestue og børnehave er en mindre, ældre selvejende institution beliggende i Frederikssund tæt på midtbyen - for enden af en rolig villavej.

Vi er normeret til ca. 12 vuggestuebørn og 40 børnehavebørn (65 enheder) dog kan fordelingen aldersmæssigt vippe lidt til begge sider. Vuggestuen er organiseret i én blandet gruppe -Skildpadderne. De fysiske forhold består af en garderobe, toilet/puslerum og 4 rum. Børnene sover ude, hvor der er et overdækket uderum til barnevogne/krybber og en indhegnet legeplads. Derudover er der et køkken og vaskerum.

Børnene starter i børnehaven, når de er mellem 2,5 og 3 år. Det er personalets og forældrenes vurdering af det enkelte barns udvikling, der afgør hvornår det enkelte barn rykker fra vuggestue til børnehave. Vi ser også på børnegruppens sammensætning i vuggestuen i forhold til, hvordan børnegruppen bidrager til barnets næste udviklingsskridt.

Der arbejdes på tværs af huset, så overgangen til børnehaven bliver trygt og rutinerne genkendelige for barnet.

Børnehaven er fysisk inddelt i 2 børnehavesektioner med 3 rum i hver. Den ene sektion har også et særskilt soverum for de mindste børnehavebørn. Ud over disse rum er der et værksteds-/kreaturum, et fællesrum/køkkenareal, en garderobe, 2 toiletter og et gæstetoilet. Huset har en stor legeplads med boldbane, klatrestativ, bålplads, sandkasse, legehuse og et større sanse-/skovområde.

Børnehuset har for tiden også en egen minibus med plads til 16 børn. Der er således rig mulighed for at udforske lokalområdet og naturen omkring Frederikssund.

Børnehaven er organiseret i 2 børnegrupper: Myrerne (de 4- 5 årige) og Minimyrerne (de 2,5- 4 årige). Børnegrupperne har faste ugeplaner med aktiviteter valgt ud fra det vores udviklingsbeskrivelser af børnene viser os at der er brug for. Vi arbejder systematisk med at opdele børnegrupperne i mindre grupper med specifikt målrettede aktiviteter. Vores hverdage er derfor et godt miks af voksen rammesatte aktiviteter og aktiviteter, som børnene selv vælger.

Da vi er et mindre hus er det vigtigt for os, at have et tæt samarbejde i hele huset og en tilgang, hvor det enkelte barns trivsel er en fælles opgave. Børn, forældre og personale kender hinanden godt og her er trygt at være.

Vi vægter omsorg og tryghed meget højt og vores grundværdier er opmærksomhed, nærvær og glæde. Da vi er selvejende har bestyrelsen en stor indflydelse og tager ansvar for institutionens økonomi, drift og udvikling i samråd med den pædagogiske leder. Bestyrelsen består af 5 forældre, en medarbejderrepræsentant og leder.

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Vores **børnesyn** bygger på følgende grundsyn:

- Børn er forskellige og skal derfor ikke behandles ens
- Vi respekterer det enkelte barn
- Vi har fokus på både børnefællesskabet og børns individuelle personlighed
- Vi giver plads til deltagelse på forskellige niveauer
- Vi vil både rumme det enkelte barn og udfordre det i forhold til nærmeste udviklings-/læringszone
- Vi møder børnene med omsorg, nærvær og glæde
- Vi er nysgerrige sammen
- Vi øver os; processen er vigtigere end resultatet

Vores **grundværdier** afspejler vores børnesyn:

Opmærksomhed kommer til udtryk via sprogbrug, at vi tager hensyn til det enkelte barns følelser og stemning, trøster, lytter, bevarer roen og formidler at vi har tid til kontakt – både fysisk og psykisk.

Nærvær kommer til udtryk ved en lyttende, opmærksom tilgang. Vi vil den gode kontakt og giver gerne fysisk opmærksomhed.

Glæde kommer til udtryk i form af en ligeværdig dialog mellem barn og voksen, vi har fokus på medbestemmelse og lytter til barnets stemme.

Disse værdier viser sig i hverdagen ved, at vi undgår for mange voksenbestemte regler. Vi guider børnene gennem dagen og støtter løbende op om børnefællesskaber og relationer.

Vores ramme tillader børnene at etablere venskaber på tværs af grupperne.

Vores tilgang til dannelse er, at alle børn har en vigtig plads og en stemme ind i deres hverdag. Det er vores pædagogiske opgave at alle børn føler sig som vigtige medspillere og medskabere af vores pædagogiske læringsmiljøer. Dette arbejder vi bevidst med i vores hverdag med børnene. Vi er meget bevidste om måden vi taler til og om børnene, hvordan vi agerer overfor børn og forældre og at vi har positive forventninger til alle børn. Vi bruger medbestemmelse og demokrati til at lære børnene, at deres meninger og idéer har en betydning igen indenfor vores rammer. Dette kan f.eks. være at børne kan vælge, hvor turen ud af huset skal gå hen, selv bestemme hvilket legetøj, der skal leges med osv. Vi tror på at udvikling, læring og dannelse sker gennem legen og i fællesskab med andre børn. Vi arbejder med at den voksne er i øjenhøjde med barnet/børnene, er med i legen og derigennem viser og fortæller, hvad der opleves, f.eks. ved at sætte ord og bevægelser på følelser og begreber: "jeg kan se at du bliver glad, når jeg siger sådan", "den er til dig og den er til Emma", "nu kan Gustav få lov at prøve", "spørg Lise om du må låne den bagefter" og lignende. Børn ser hvad vi gør, mere end de hører hvad vi siger. Vi er bevidste om at mimikken skal følge stemmen, at vi gør det, vi siger vi gør.

Børnefællesskaber er vigtige for børns udvikling. Derfor arbejder vi med at alle børn skal føle sig som en del af et fællesskab. Selvom man er et lille barn, der ikke kan gå eller tale, kan man sagtens være en del af fællesskabet, når den voksne viser hvordan. F.eks. kan man nemt aflæse at barns mimik, når man finder noget legetøj frem, kilder det på maven, gør noget sjovt eller smiler til det. Det udvikler evnen til empati, når man kan aflæse et andet menneskes ansigtsudtryk og dette øver vi sammen med børnene ved at italesætte og selv vise det. Vi som voksne har en meget vigtig opgave i at inkludere alle børn i fællesskabet, da det er i relationen med andre børn at mange sociale færdigheder udvikles, f.eks at vente på tur, vise omsorg, mærke egne og andres grænser.

Vi er bevidste om, at vi går foran som den gode rollemodel og siger "Godmorgen" om morgenen, "Farvel" om eftermiddagen, "jeg vil gerne", "jeg kan se, at det er svært at..." "jeg vil gerne hjælpe dig" At vi tydeligt viser, at vi gerne vil børnene, ligegyldigt hvad der sker, men er tydelige omkring rammer og muligheder.

Legen vægtes højt og etableres i både uformelle og formelle børnefællesskaber. Børnene øver sig i at indgå i forpligtende fællesskaber og guides af de voksne, når det er svært. Som voksne går vi både foran, ved siden af og bagved og er hele tiden bevidst om vores positionering. Vi støtter op om børnenes initiativ, fantasi og virkelyst. Vi ser barnets perspektiv som deres egne oplevelser, erfaringer og handlinger, som bliver indhold, drivkraft og motivation i deres selvinitierede lege eller gribes og udvikles af den voksne i aktiv deltagelse. Vi vægter i høj grad deltagelse fremfor kontrol og giver tid til fordybelsen.

Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi anser arbejdet med børns trivsel, dannelse, læring og udvikling som vores kerneopgave. Her er et trykt og stimulerende læringsmiljø afgørende. Det er her at børnene indgår i fællesskaber og samspil med andre. Et læringsmiljø er ikke bare et fysisk miljø, men i høj grad også den tilgang vi har til samværet i institutionen, den måde vi møder børnene på og de processer der opstår i de talrige daglige små mødeøjeblikke. Vi har hele tiden fokus på at læringsmiljøet er der fra det øjeblik børnene kommer om morgenen og lige til det øjeblik det sidste barn går hjem om eftermiddagen.

Særlige opmærksomhedspunkter i forhold til vores læringsmiljøer:

- Læringsmiljøet tilrettelægges ud fra observationer og refleksioner om børnenes individuelle udviklingsniveau og behov med inddragelse af børneperspektiver indsamlet i hverdagen i samspil med børnene sammen med vores refleksioner over egen praksis.
- Fysisk indretning; herunder legetøjets placering og vores introduktioner til brugen af dette.
- Bevægelsesredskaber er tilgængelige på lige fod med andet legetøj
- Legens centrale betydning og balancen mellem børne- og vokseninitieret leg

- Vores forpligtelser som rollemodeller
- Læringsmiljøet skal skabe fællesskaber for alle børn bl.a. ved hjælp af de daglige rutiner, hvor vi arbejder med børnenes dannelsesprocesser. Det er her at vi arbejder med selvhjulpenhed, empati, venten på tur og alles værdi ind i fællesskabet. Her er vores mindre og overskuelige læringsmiljøer oplagte muligheder for at skabe plads til alle børn med deres individuelle forudsætninger.

Vi gør os umage med at følge børnenes spor. Hvad bliver de optaget af? Barnet lærer hele tiden, derfor er nærvær, opmærksomhed og glæde hovedfokus gennem hele dagen. Det handler om at se og gribe læringsøjeblikke og forfølge dem, for løbende at kunne udvikle barnets nærmeste Udviklingszone. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer.

Et eksempel fra praksis: Leg i vandpyt

Det har regnet meget og vi er ude på børnehavens legeplads. Børnene bliver optaget af en stor vandpyt og begynder at bygge kanaler. Der opstår et læringsmiljø hvor børnene indgår i et fællesskab, fordyber sig, eksperimenterer, forhandler og afprøver science.

Et eksempel fra praksis: Rolleleg med dukker

I flere dage har en gruppe børn været meget optaget af, at finde dukkerne frem og putte dem/svøbe dem i små stykker stof. De voksne indretter en lille krog med dukkeseng, dukkevogn og små dyner og puder. Der bliver endda syet nyt betræk til madrasserne. Børnene fortsætter legen i lang tid og der dannes nye relationer mellem nogle af børnene.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Samarbejde forudsætter en åben dialog og et helhedsorienteret børnesyn. Vi anerkender forskellige synsvinkler og ønsker en anerkendende og respektfuld dialog omkring det enkelte barn. Vi vægter de daglige tilbagemeldinger – en tæt dialog - om stort og småt og inviterer forældrene til formelle samtaler ved særlige udfordringer eller bekymring i forhold til trivsel og udvikling. Der holdes individuelle møder efter opstart i vuggestue, ved overgangen til børnehave og i forbindelse med overgangen til skole og efter behov bekymrings- eller opfølgingsmøder. Vi har faste trivselssamtaler om alle børn 1 gang om året, som tager udgangspunkt i de udviklingsbeskrivelser, som vi året rundt laver på alle børn som et arbejdsredskab for personalet.

Vi følger op på små problemer, så de ikke vokser sig store (hurtig handling).

Forældrerådet udarbejder i samarbejde med pædagogisk leder et årshjul med sociale arrangementer som supplement til husets andre pædagogiske aktiviteter i løbet af året.

Forældrene skal både løbende inddrages i deres barns hverdag og der skal løbende arbejdes med at udvikle gode samarbejdsprocesser.

Vi dokumenterer børnenes hverdag og tegn på læring i form af fotos, praksisfortællinger og udstillinger af børnenes tegninger, maleri, kreative konstruktioner eller hverdagsfortællinger. Her er AULA et nyttigt redskab, der supplerer den daglige dialog, når vi formidler hvad der sker i institutionen. Vi har et mål om at vores fortællinger fra hverdagen får et større fokus på læringsprocesserne i vores hverdag.

Vi opfordrer også forældrene til at støtte op om børnenes legeaftaler. Det behøver ikke at være timelange besøg, men børn kan lide at besøge hinanden, være på to-mands-leg i en hjemlig kontekst og sådanne aftaler kan styrke venskaber og give supplerende oplevelser med tilbage til det store børnefællesskab.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børn skal føle sig som del af et fællesskab, føle sig anerkendt, set og mødt med nysgerrighed og glæde. Det kræver en struktur, der giver plads til små og større lege-/læringsgrupper.

En udsat position kan være alt fra mindre bekymringer, som børn der bider, sygdom i familien og skilsmisse og til større udviklingsbekymringer. Jo tidligere vi kan hjælpe barnet og familien jo bedre. Dette gøres gennem en tæt dialog og i tæt samarbejde med forældrene. Tidlig indsats er en del af vores arbejde og en god mulighed for at hjælpe barnet bedst muligt på vej til den bedste start i livet. Vi vægter en åben og ærlig dialog med forældrene, når der opstår en opmærksomhed eller bekymring - ingen bekymring er for lille. Den åbne dialog skal skabe gennemsigtighed og tillid til at vi vil barn og familie det bedste. Det skal ses som en hjælp. Vores udgangspunkt er, at forældrene ved mest om barnet og kender det bedst. Vi skal bakke op om dette og ud fra det, vejlede og hjælpe på bedst mulig måde. Alt sammen i samarbejde med forældrene.

Vi møder barnet hvor det er, ud fra alder og behov, med forventninger som svarer til det som barnet kan, da vi men at dette giver det bedste udbytte. Udgangspunktet i SGG er tryghed, nærvær og gode relationer. Personalet bruger meget tid på gulvet, hvor vi netop kan skabe denne tryghed og dette nærvær, hvor vi kombineret med tæt kontakt signalerer ”jeg er lige her ved side af dig og vil gerne hjælpe dig”, så barnet ikke trækker sig og søger videre. Vi inkluderer barnet i børnegruppen, da udvikling sker i samspillet med andre. Vi udfordrer barnet, så det får en oplevelse af at lykkes og af at mestre. Det gør vi ved at være anerkendende, omsorgsfulde og opmærksomme på barnets kompetencer for derigennem at højne deres mestningsoplevelser. Vi er opmærksomme på og bevidste om, hvad barnet har brug for og hvad det kræver af personalet, så vi på bedste vis kan hjælpe og understøtte barnet i hverdagen. Vi arbejder målrettet ud fra barnets nærmeste udviklingszone og har mulighed for at give tid og rum til i mindre gruppesammenhænge at arbejde fokuseret med barnets udfordringer samt give barnet den opmærksomhed og det nærvær det har brug for. Vi italesætter overfor de andre børn, at ”han har lige brug for at side med sutten/ have en pause”. Vi italesætter at børn har forskellige behov.

Vi arbejder ud fra en tidlig og forebyggende tilgang. Det betyder at vi samarbejder med tale og hørepædagoger, ergo og fysioterapeuter samt pædagogisk psykologiske konsulenter. Vi har derfor

mulighed for efter aftale med forældrene at hente vejledning og den nødvendige hjælp fra disse samarbejdspartnere.

Det enkelte barn skal føle sig set, forstået og anerkendt. Dette gælder både igennem hverdagens erfaringer, konflikter, glæde, nysgerrighed og andre følelser, men i høj grad også når tingene bliver svære. Vi skal turde italesætte de svære følelser, som opstår i forbindelse med kriser som skilsmisse, dødsfald, sygdom osv. Her kan temabøger inddrages og en åben kommunikation med de berørte familier er afgørende.

Personalet er bevidst om at skabe en "pædagogisk bagdør" for de børn, som fx har svært ved at indgå i det store børnefællesskab. Det kan være at barnet kan trække sig fra samlingen, fra garderobesituationen eller få pauser med en individuel legekasse, -kuffert eller i et særligt rum.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Vi har som før nævnt delt børnehavegrupperne efter alder. Myregruppen er de ældste, kommende skolebørn og bliver gradvist ledt hen imod skolestart. Her er fokus på at skabe et læringsmiljø, hvor der arbejdes med børnefællesskaber med mod og nysgerrighed på nye oplevelser og lyst til læring. Det vigtigste vi kan give børnene med er gode erfaringer med deltagelse i fællesskabet, da vi herigennem kan styrke barnets positive forventninger til deltagelse i de kommende sociale fællesskaber. Vi styrker deres gåpåmod, giver dem små opgaver og ansvar – fx at bære deres rygsæk, holde styr på deres garderobeplads, lade dem vælge tøj efter vejret osv.

I de sidste måneder op til skolestart, besøger vi de forskellige skoler.

Der vil også blive arbejdet med selvkontrol og udholdenhed. "Vi øver os" er en vigtig sætning i denne udviklingsfase.

Det er barnets alsidige personlige og sociale udvikling som står i centrum i denne sidste tid. Vi arbejder med at italesætte børnenes individuelle kompetencer og deres forestilling om hvad en skole er.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi bruger rigtig meget ture ud i skoven, til stranden, naturlegepladser, slotsområdet, museumsbesøg eller i forbindelse med overgangen til skolen.

Biblioteksbesøg er en fast aktivitet og indgår også i programmet omkring:

Kulturstien

Vi deltager i kommunens projekt hvor de 4-årige børn møder 4 af byens kunst- og kulturinstitutioner i perioden juni-marts. Færggården, Musikskolen, biblioteket og Willumsens museum. Besøgene lægger op til aktiviteter knyttet til det, børnene skal til at opleve de forskellige steder, fx at knytte museumsbesøget sammen med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab eller biblioteksbesøget med læreplanstemaet omkring Kommunikation og sprog.

Andre fokuspunkter er at benytte sig af tilbud omkring:

Kirkebesøg

Besøg på skoler og benytte sig af de offentlige og naturlegepladser samt parkanlæg

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Det fysiske børnemiljø er kendetegnet ved støjniveau, indeklima, fysiske udfoldelsesmuligheder, hygiejneforhold, lysforhold, garderobe, legeplads og udearealer, indretning og mulighed for forskellige legeformer. Det er det pædagogiske personale der løbende justerer rammerne for disse forhold

Det æstetiske børnemiljø er der blevet arbejdet meget med i forbindelse med et projekt: der blev malet i afdæmpede farver og indretningen skulle bidrage til ro og fordybelse. Nu arbejder vi med at tænke i lærings-/legezoner og tænker i funktioner, dvs. er det tydeligt for børnene, hvad man kan lave i de forskellige stuer? Mangler vi noget? Har vi blik for børnenes egne produktioner? Hvordan fremmer vi indretning og udsmykning, så det virker stimulerende for den aktuelle børnegruppe?

Det psykiske børnemiljø har vi arbejdet intensivt med i forbindelse med og vi lægger stor vægt på det vigtige forældresamarbejde, for at kunne skabe helhed for barnet og støtte op om sammenhængen mellem hjem og vuggestue/børnehave.

I arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø tager vi udgangspunkt i det enkelte barn. Vi bestræber os på at skabe ro til fordybelse og læring. Dette sker når den voksne er forberedt på aktiviteterne. Den voksne er rollemodel og imødekommer det enkelte barns behov og følelser. I børnegrupperne er der gode muligheder for at aldersopdele børnene og tilrettelægge aktiviteter som tilgodeser de forskellige udviklingsbehov.

Det er vigtigt for os at være opmærksomme på hvad børnene bliver optagede af når vi går i gang med en aktivitet eller er på en tur. Det er helt i orden at vi havde ét formål med en aktivitet, og det så i løbet af aktiviteten udvikler sig til noget andet.

Det er vores opgave at sætte aktiviteter i gang og prøve at vække børnenes nysgerrighed, så de får lyst til at deltage.

Anerkendelse, respekt og et kontinuerligt fokus på det enkelte barns udviklingsbehov er altafgørende for at kunne styrke barnet i dets udvikling.

Sprogligt kunne det være ved hjælp af piktogrammer. Piktogrammer er også med til at skabe forudsigelighed i hverdagen. "Hvad skal vi i dag?"

Som dagtilbud er vi rollemodeller for barnet og har tiden og roen til at vise og hjælpe børnene til at blive selvhjulpne.

Det er vores forpligtelse at skabe ro i hverdagen i institutionen og at vise hvordan vi passer på hinanden og hjælper hinanden.

Vi hjælper børnene med at skabe fortællinger om livet i institutionen ved at have billeder og det vi har lavet fremme, så vi kan tale om det. På den måde arbejder vi med den sproglige hukommelse og med æstetiske udtryksformer, samtidig med at forældrene kan følge med i livet i institutionen.

I institutionen skal barnet kunne finde lyst til at udfolde sig, fysisk og kreativt. Legetøj og bøger skal være let tilgængelige og indbyde til leg. Opdele legetøjet i kategorier. Vi taler om vigtigheden af at der er ro til fordybelse. Ikke for meget legetøj med lyde og blink. Ingen musik i baggrunden, med mindre vi bruger musikken til et specifikt formål.

En god kommunikation og loyalitet overfor fælles aftaler er afgørende, herunder også en løbende refleksion. Hvad virker, hvad virker ikke? Hvor er det, at børnene ikke trives eller har svært ved at imødekomme vores rammesætning? Hvorfor bliver der uro? Er der nogle ting, vi kan gøre anderledes?

De seks læreplanstemaer

I Sct. Georgs gårdens vuggestue og børnehave arbejder vi projektorienteret med vores pædagogiske læreplan. Det betyder at vi 3-4 måneder ad gangen har ét overordnet tema f.eks. Bondegården eller Krible Krable, og så arbejder vi med alle seks læreplanstemaer i dette projekt.

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Vi sikrer børnenes alsidige personlige udvikling ved at de voksne skaber muligheder for og hjælper børnene til at deltage i aktiviteter, til at blive hørt, få hjælp, støtte til at være sig selv, give udtryk for tanker og følelser og få tid og ro til at fordybe sig. Vi skal sikre læringsmiljøer, hvor børnene udvikler selvværd og får mulighed for at anvende egen selv- og medbestemmelse på en konstruktiv måde, så de kender og kan udtrykke egne grænser og kan sætte grænser overfor andre, det er også vigtigt, at vi er rollemodeller og hjælper børnene til at indgå i en daglig og positiv kontakt til andre.

Dette sikrer vi ved at:

- Være lydhøre overfor børnenes forskellige behov og udviklingstrin
- Understøtte børnene i, at der skal være plads til alle og at alle har noget værdifuldt at byde ind med
- Alle følelser er acceptable, det er måden vi udtrykker den på, som vi skal hjælpe børnene med
- Indrette det pædagogiske læringsmiljø, så de er plads til ro og fordybelse
- Være tydelige omkring rammerne for aktiviteter og udfoldelser
- Være bevidste om egen mimik og egne ord. Der skal være overensstemmelse mellem det vi siger og det vi gør.
- Tilbyde børnene muligheder for deltagelse i hverdagens rutiner

Eksempel fra praksis:

Samling i vuggestuen

Børnene samles ved de finder deres faste pladser ved bordet. Børnene kan være fokuserede når de sidder op i stolen og kan se godt på hinanden og de voksne. Vi starter med at synge " God morgen alle sammen" sang som fast rutine. I sangen siges hvert barns navn samtidig med at der peges på barnet. Der navnes også de børn, der mangler på dagen. Bagefter tælles alle børn. Det giver børnene en fornemmelse af mængder og tal.

På væggene rundt om bordene hænger forskellige billeder/figurer af pap, tilsvarende til de sange, vi synger over en længere periode ved samlingerne. Et barn bliver spurgt, hvilken sang vi skal synge. Barnet kan ytre sig verbalt eller pege på billederne/figurer eller vise fagter af den ønskede sang. Vi synger 2-3 sange ved en samling, nogle gange flere, hvis børnene er motiverede og ønsker det. Eller vi " synger forkert", dvs. skifter vigtige ord i sangen, for at lave lidt sjovt og udfordre børnene en smule.

I løbet af dagen, når børnene peger på billederne eller figurer synger vi selvfølgelig igen.

Dette meget praktiske hverdagseksempel indeholder rigtig mange udviklingsperspektiver: engagement – at bidrage til fællesskabet og være en vigtig del af det og at kunne klare/mestre ting selv.

Eksempel fra praksis:

Vi spiser formiddagsmad, og har den skønneste udsigt ud til træer og krat. Der er 5 børn omkring bordet, og snakken går hurtigt omkring fuglene udenfor. Nogle leder efter mad under efterårs bladene, andre sidder i træet og kigger rundt. Og 2 solsorte bader i den store vandpyt. Vi har en lang snak om hvad det mon er fuglene laver, en siger de nok leger fangeleg, en anden at det måske er en gemmeleg og at de leder efter mad. Og vi digter en lang historie om hvad fuglene mon siger til hinanden. Med ord som udvider deres sproglige horisont. Og vi taler om hvor man kan bade mens vi ser de 2 der pjasker rundt i vandpytten. At man kan bade hjemme i badekar, pool, i havet eller i en sø i Sverige. Alle er aktivt deltagende og lærer nye ord. Børn lærer bedst når de forbinder sig selv til historien. Det skaber en fællesskabsfølelse, og de lytter til hinanden. Et par dage senere kommer et af børnene og fortæller at de har siddet derhjemme, længe over morgenbordet og kigget på en edderkop i et spind udenfor, og digtet en historie om den. Pigen har fortalt om vores fuglekig og historie, og der skabes derved et bindeled mellem børnehaven og hjem.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Gennem sociale fællesskaber udvikles relationer, de sociale handlemuligheder, empati og deltagelsesformer. Børnene skal trives, opleve at høre til og opleve forskellighed som en ressource.

Børnene skal lære at etablere en positiv kontakt til andre samt at være sammen med andre børn, finde på lege, gøre det samme som de andre, skiftes til at bestemme hvad der skal leges, og vi voksne italesætter og viser, hvordan man er en god ven.

Dette sikrer vi ved at:

- Alle børn føler sig som en betydningsfuld del af fællesskabet. Dette kan vi gøre ved at fremhæve hvert barn ved navns nævnelse fx starte en samling med en navnesang
- Have positive forventninger til alle børn. Dette kan vi gøre ved at sige hit "det kan du godt og jeg er lige her for at hjælpe dig"
- Vi som voksne viser hvordan man udviser omsorg, trøst og empati
- Hjælpe med håndtering af konflikter og sætte ord og mimik på følelser og foreslå handlinger, som er passende. Nogle gange kan det være at sætte ord på i stedet for fysiske handlinger.

Eksempel fra praksis: Maleprojekt

En pædagog maler med en gruppe børnehavebørn. Der er 2 vandglas og 10 pensler. Børnene kan selv vælge aktiviteten til. 4 børn starter og der kommer flere til, når nogen er færdige og til sidst hjælper den voksne de sidste børn, som er lidt tøvende, ved at sige: "kom jeg hjælper dig. Hvem vil du være sammen med?" Børnene lærer lidt om, ikke at blande alle farverne sammen.

Dette eksempel viser fint, at den voksnes rolle ikke er at styre, men at styrke børnefællesskabet. Det kræver en viden om børnegruppen, samspilmønstre og det enkelte barns behov og udviklingsstadiet. Vi har ansvar for hele tiden at følge, hvad der sker af læring i fællesskabet og støtte op om og udvide denne læring. Børnene har brug for at føle ejerskab og deltagelsesmuligheder i projektet. Deres horisont og kendskab til hinanden udvides via aktiviteten ved at de spejler sig i hinanden.

Eksempel fra praksis: Vi skal på legepladsen

Vuggestuen gør klar til at gå på legepladsen. I garderoben hjælper børnene hinanden, når det er svært med en jakke eller gummistøvlerne vender forkert. De oplever små sejre i forhold til deltagelse og medindflydelse.

De øver sig i at mestre overgange, at vente på tur, tage kontakt til hinanden og være opmærksomme på hinanden.

Social udvikling er udvikling af sociale kompetencer og foregår i sociale fællesskaber i et læringsmiljø, hvor alle børn oplever at høre til. Alle børn skal gøre sig erfaringer med at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børnene empati og sociale relationer, derfor bestræber vi os at skabe læringsmiljøer, hvor den sociale udvikling udfordres og udvikles via leg, i rutinesituationer og via særlig tilrettelagte aktiviteter med udgangspunkt i læreplanstemaerne.

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Kommunikation og sprog er afgørende for barnets trivsel og udvikling i børnefællesskabet. Vi bestræber os på at skabe de bedste rammer for, at børnene kan udvikle deres sprog og en hensigtsmæssig kommunikation med hinanden. Vi kommunikerer hele tiden – både verbalt og kropsligt. Det er afgørende at skabe trygge, genkendelige rammer for fællesskabet, hvor børnene kan udvikle deres kommunikation i leg, ved planlagte aktiviteter som fx samling og dialogisk læsning og i den løbende hverdagsdialog.

Dette sikrer vi ved at:

- Vi som voksne kommunikerer på en understøttende, inddragende og opfordrende måde
- Barnet inddrages aktivt
- Vi hjælper barnet med at sætte ord på, fortolke og udvide, hvad barnet siger med udgangspunkt i barnets aktuelle udvikling.
- Sprog og kommunikation indgår i alle aktiviteter
- Lege med sproget bl.a. gennem dialogisk læsning, rim, sange og konkrete, såsom dyr der passer til den sang, der synges.

Kommunikation og sprog er udgangspunkt for arbejdet med alle de andre læreplanstemaer og vores værdier: opmærksomhed, nærvær og glæde. Vi arbejder ud fra den positive, anerkendende dialog med hensyntagen til alder og udviklingstrin.

Vi arbejder med dialogisk læsning, hvilket styrker ordforråd, social udvikling og giver inspiration til (rolle)lege.

Rollelege er ligeledes med til at udvikle barnets verbale og nonverbale kompetencer. Det kan være dukke-, butiks-, konstruktions- eller sanglege.

I legen kan det ofte være en udfordring at kommunikere tydeligt. Her er de voksnes hjælp vigtigt. Vi hjælper med at sætte ord på, oversætte legens indbyggede regler og rammesætning. Forløber legen godt, kan den voksne trække sig mere tilbage og få en mere observerende funktion, med mulighed for at gribe ind og guide. Leg som pædagogisk planlagt aktivitet er fuld af læring og vægtes højt i vores hus. Den er også en grundlæggende faktor i sprogtilegnelsen.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Kroppen skal på mange forskellige måder bruges, udfordres, eksperimentere og mærkes. Alle børn skal opleve krops- og bevægelsesglæde, blive fortrolige med deres krops funktioner og sanser. Vores sansesystem udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer.

Dette sikrer vi ved at:

- Præsentere og gennemføre aktiviteter på forskellige typer af underlag fx blødt, hårdt, jævnt og ujævnt både inden – og udendørs. Dette styrker balancen, spændingstilstanden i musklerne, bevægelighed og udholdenhed
- Stimulere alle barnets sanser ved at give børnene muligheder for at lugte, føle, smage, høre, se og mærke, herunder ukendte sansninger og alt slags vejr.
- Gennem bevægelse at lære om krop og dets signaler at kende.

I Sct. Georgs Gården vil vi arbejde med at børnene lov til at afprøve mange forskellige kropslig-motoriske udfordringer. Vi har en alsidig legeplads med mulighed for at klatre, gå på line i skoven, spille boldspil, cykle, løbe, gynge m.m. Vi vil gerne udfordre børnene på mange måder og derfor er vores ture ud af huset også planlagt i forhold til dette. Vi finder bakker, hvor børnene øver sig i at trille, vi opsøger naturlegepladser for at udfordre balancen og grovmotorikken og øver udholdenhed ved lidt længere gåture fx i skoven.

Vi har også fokus på Yoga for børn og afspænding. Der arbejdes med massage ud fra Fri for Mobberi konceptet ud fra tanken om, at dem man rører ved, mobber man ikke. Vi øver os løbende i balancen mellem ro og aktivitet, for at børnene kan mærke sig selv og både at kunne være stille (indånding) og i bevægelse (udånding). Dette kan være ved fx at indtage et måltid i stilhed eller holde en pause med en billedbog og bagefter løbe eller cykle om kap på legepladsen.

Motorik foregår hele tiden og motorisk aktive børn er glade børn. Derfor arbejder vi meget bevidst med at udvide de kropsligt usikre børns kropserfaringer ved fx at udfordre med en sanse/forhindringsbane, ved at øve sig i at klatre, svinge rundt, vippe, trille, danse- kun fantasien sætter grænser.

Eksempler fra praksis: Trylledej i vuggestuen

En voksen har lavet trylledej og alle børn sidder rundt om bordet og vil være med til at trille den. Der bliver også lavet et aftryk af et barns hånd i en spontan indskydelse. Det griber om sig, så alle børn når at få lavet et aftryk. Dette sker på børnenes præmisser og som en spontan lystbetonet aktivitet. Børnene bliver meget optaget af aktiviteten og de holder koncentrationen. Der opstår en god fællesskabsstemning. Der er nærvær og den voksne griber øjeblikket og for øje for læringspotentialer. Børnene fordyber sig og sanser dejen og får øje på dens muligheder, for at frembringe noget nyt.

Eksempel fra praksis: Balancegang i skoven

I børnehavens skov har vi spændt et klatrereb ud mellem to træer. En gruppe børn fra mindstegruppen - Myrerne – er med en pædagog i skoven og børnene bliver interesseret i at afprøve det. Nogle er motorisk dygtige og kaster sig ud i det, andre skal lige se på de andre. Pædagogen guider og støtter og alle børn ender med at gå balancegang og holder koncentrationen i lang tid.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I naturen skal børnene eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Der arbejdes med betydningen af bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. Det pædagogiske læringsmiljø skal udvikle deres nysgerrighed og give dem lyst til at udforske naturen.

Dette sikrer vi ved at:

- Præsentere børnene for glæden ved at færdes i naturen i al slags vejr
- Give børnene et bredt kendskab til naturens indhold og bæredygtighed fx ved sammen med dem at plante, passe, høste og derefter spise det høstede
- Eksperimentere med naturens indhold i forbindelse med skabende æstetiske processer
- Tænke i før-matematiske tilgange fx ved at tælle og kategorisere dyr og planter
- Bruge vores udearealer som et naturligt læringsrum, hvor vi udvikler vores science-pædagogik ved at være nysgerrige, undrende og medundersøgende.

Vi har stor fokus på oplevelser i naturen. Vi tager på ture i nærområdet og legepladsen er ligeledes et vigtigt læringsmiljø.

Legepladsen er inddelt i en vuggestue- og en børnehaveafdeling. Der er både træer, buske og stauder. Vi har en lille skov i børnehaven, hvor børnene kan øve sig i at klatre og vi har plads til sand-/mudder-, bygge- og vandlege. Vi har også en bålplads, hvor børnene kan fordybe sig i at bage snobrød, mærke varmen og snitte pinde.

Vi værner om vores udemiljø og børnene er med til at feje, plante buske, vande planter og blomster og samle affald.

Vuggestuens legeplads er indhegnet, for at skærme og sikre de mindste. Også her er erfaringer med sand, mudder og vand vigtige. Børnene har muligheden for at følge årstidernes skift tæt på.

Et praksiseksempel: Vi finder krible-krible dyr

I vuggestuen bruger de voksne meget tid på at opdage verden med børnene. Der bliver ledt efter regnorme, myg, fluer og andet småkravl. Der bliver undersøgt med lup og fundet mad til insekterne. Børnene gør sig erfaringer med insekter og hvor de bor, hvad de spiser og hvordan vi passer på dem.

Et praksiseksempel: Tur til Kalveøen

De mindste børn i børnehaven – Myrerne - er på tur til Kalveøen. Her møder de en bakke, som børnene finder stor glæde i at klatre op ad og rutsje ned ad. Der opstår et læringsrum, som ikke var voksenplanlagt. Børnene efterligner hinanden og gør sig erfaringer med naturens motorisk-sanselige muligheder. Der opstår en leg i naturen, som skaber glæde og fællesskabsfølelse. Der er højt til loftet og man kan være vild og eksperimentere i naturens rum. Kroppen bruges på andre måder end indenfor. Børnene bruger deres fantasi og legende tilgang til at udforske uderummets muligheder.

De voksnes refleksion efterfølgende giver anledning til fortsat at udforske muligheder for leg i naturen, at slippe kontrollen og se muligheder – at gå ind i legen som den voksne og evt. supplere/inspirere legen i form af konkurrencer, fælleslege m.m.

I forhold til læreplanstemaets scienceaspekt vil vi løbende undersøge elementer heraf og prøve at vække børnenes nysgerrighed.

Et vigtigt emne er også madglæde. Hvad har vi med i madkassen og hvor kommer maden fra?

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur aktiverer børns sanser og følelser. De skal møde læringsmiljøer, hvor de kan få mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder, møde nye sider af sig selv, forstå deres omverden, møde egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Vi er medvirkende til at give dem kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, hvor vi stimulerer deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed.

Dette sikrer vi ved at:

- Alle børn indgår i ligeværdige fællesskaber
- Det pædagogiske læringsmiljø understøtter alle børns nysgerrighed ved at præsentere dem for mange forskellige materialer
- Præsentere børnene for forskellige kulturelle udtryksformer som fx samlinger, sanglege og arrangementer ud af huset

I vores børnehus lægger vi vægt på at give plads til forskelle i fællesskabet. Vi tager gerne på besøg hjemme hos børnene ved fx fødselsdage og italesætter mange måder at være familie på. Vi bruger de lokale tilbud: bibliotek, museer og musikskolen. For at dokumentere børnenes oplevelser gør vi brug af fotos og tegninger.

For at give mulighed for at børnene gør sig erfaringer med forskellige former for fællesskaber, har vi delt børnehaven i aldersgrupper: Minimyernerne (de 2,5-4 årige), og Myrerne (de 4-5-årige). I de alderssvarende grupper arbejdes der med aktiviteter som svarer til det udviklingstrin, børnene befinder sig på. For de 3-årige fx det at indgå i et fællesskab og blive selvhjulpne, kunne forhandle i leg og danne venskaber. For de 4-årige at italesætte følelser, blive bevidst om sig selv i forhold venner og fortsat styrkelse af gåpåmod og engagement og for de 5-årige at stimulere nysgerrighed og fordybelse i forhold til både voksenstyrede og selvvalgte æstetisk- legende oplevelser.

Faglig refleksion: det pædagogiske læringsmiljø har fokus på at give børnene rum og ro til at gøre sig erfaringer med at være kreativitet, fordybelse, koncentration, sanseoplevelser, brug af fantasi og legende læring.

Vi har et krearum i børnehaven, hvor børnene får lov at udfolde sig ud fra deres niveau og interesser. Børnene har her fx adgang til papir, karton, pap, naturmaterialer og modellervoks.

I vuggestuen arbejdes der med sansestimulering og erfaringer med forskellige kreative materialer.

Vi har fokus på at indrette det fysiske læringsmiljø efter børnegruppen. Hvad er børnene optaget af og hvordan kan vi understøtte dette? Skal børnene spise ved et stort bord eller ved mindre borde? Er der fx mulighed for både rollelege, Læseleg (dialogisk læsning) og konstruktionsleg? Er de voksne i børnehøjde og deltager de i legen?

Traditioner i løbet af året er en fast del af hverdagen – både de årstidsbestemte og religiøst forankrede: fastelavn, påske, Plantedag, Sct. Hans, sommerfest, lygtefest, Lucia og jul.

Et praksiseksempel: Vi maler kogler

Børnene har været på tur og fundet grankogler. De har ligget i en stor papkasse på stuen og nu maler børnene koglerne. Nogle sanser malingen med fingrene, andre eksperimenterer med at holde på penslen. De malede 22

kogler pynter på spisebordet og giver anledning til samtaler om den kreative proces. "Kan I huske, da vi malede koglerne...".

Børnene vil gerne udforske og sanse. Vi har et stort ansvar for at skabe rammerne for at de får oplevelser med kunstneriske processer og fællesskaber.

Vi deltager i Kulturstiens arrangementer og arbejder med før- og efter- læring. Før-læring som fx det, at italesætte hvad et museum er eller lave en udstilling og efter- læring som at uddybe fugletemaet, lytte til forskellig fuglesang eller tegne fugle.

Et praksiseksempel: Besøg på Willumsens museum

Børnene er som led i Kulturstiens arrangementer inviteret til museet, hvor de skal lave lerfugle. De får hver især en klump ler som skal rulles ud. De får til opgave at forme de enkelte dele af fuglene ved at se på en tegning. Delene skal sættes sammen på den rigtige måde. Fuglene bliver til relieffer.

De voksnes efterfølgende refleksion tydeliggjorde, at børnene var meget begejstret og god til at koncentrere sig. Vi vil undersøge muligheden for kunstnerbesøg i huset til videre inspiration.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Til vores månedlige personalemøder vil vi løbende have fokus på delasppekter af den styrkede læreplan samt det fælles pædagogiske grundlag. Der er ved at blive etableret en mere struktureret evalueringskultur i form af skemalagte teammøder hver 2. uge og mulighed for 1 månedlig individuel forberedelsestime. Den pædagogiske leder vil så vidt muligt deltage i teammøderne og løbende give feedback til gruppen og individuelt. Som metode laver vi udviklingsbeskrivelser på alle børn minimum 2 gange årlig, som bruges som arbejdsredskab til både planlægning og evaluering. Til de fælles personalemøder bruger vi forskellige materialer udarbejdet af EVA Danmarks Evalueringsinstitut.

Det pædagogiske personale motiveres og forpligter sig til at eksperimentere med forskellige praksismetoder i hverdagen og reflektere over erfaringer. Vi arbejder ud fra et årshjul og evaluerer projekter og aktiviteter i fællesskab. Vi giver plads til refleksion og faglig sparring til personalemøder. Vi lægger meget vægt på at have en god samarbejd- og feedbackkultur, med plads til forskellige kompetencer og fokusområder. Motivation og arbejdsglæde bliver til en faglig drivkraft.

Nærværende pædagogiske læreplan (vinteren 2023-2024) er et dynamisk dokument, hvis delelementer løbende vil blive drøftet i personalegruppen og bestyrelsen.

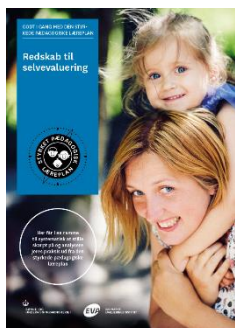
Pædagogiske nytænkninger, ændringer, fornyelser og særlige projekter vil blive genstand for en evalueringsproces hvert andet år – næste gang foråret 2025.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC